

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
FRAȚIUNEA PARTIDULUI LIBERAL

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

9 septembrie 2013

AA nr. 230

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

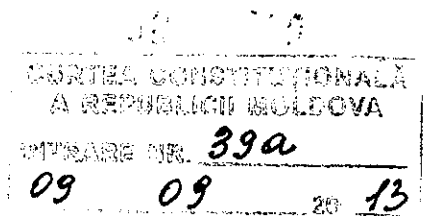
Str. Alexandru Lăpușeanu nr. 28

Chișinău, MD 2004

Republica Moldova

SESIZARE

Prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317 – XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995.

AUTORII SESIZĂRII:

Hadîrcă Ion – deputat în Parlamentul Republicii Moldova;

Saharneau Valeriu - deputat în Parlamentul Republicii Moldova;

Arhire Anatol - deputat în Parlamentul Republicii Moldova;

Bodrug Oleg - deputat în Parlamentul Republicii Moldova;

Cojocaru Vadim - deputat în Parlamentul Republicii Moldova;

Guțu Ana - deputat în Parlamentul Republicii Moldova;

Vacarciuc Vadim - deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

Adresă: bd ștefan cel Mare 162, bir. 907

Telefon: 022 26-84-59; 079837134

Fax: 022 26-84-59

I. OBIECTUL SESIZĂRII

Solicităm exercitarea controlului constituționalității și declararea ca fiind neconstituțională Hotărîrea Guvernului nr.321 din 30 Mai 2013 Cu privire la aprobarea concesiunii activelor Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesiunii acestora, inclusiv prin prisma jurisprudenței Înaltei Curți Constituționale (Hotărîrea nr. 7 din 18 mai 2013).

Considerăm adoptarea Hotărîrii nr. 321 drept o depășire vădită a atribuțiilor sale din postura de guvern demisionar. Accentuăm importanța majoră a subiectului asupra căruia a hotărît guvernul, rezultatul final fiind unul vădit contrar intereselor naționale ale Republicii Moldova.

ÎN FAPT

La data de 29 mai 2013, Guvernul a adoptat Hotărîrea nr. 321 din 30 mai 2013 (menționată în M.O. ca fiind din data de 30 mai, deși ședința Guvernului a avut loc

la data de 29 mai) a decis aprobarea concesiunii activelor Î.S. "Aeroportul Internațional Chișinău" și a condițiilor concesiunii acestora.

Prin Hotărârea dată, Guvernul **interimar** a decis concesiunea pe un termen de 49 ani, a celui mai strategic obiect din domeniul transportului aerian al Republicii Moldova. Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, fiind unicul aeroport funcțional pe care îl deține Republica Moldova, reprezintă un subiect de interes public național. Această decizie are efecte majore pe termen mediu și lung asupra politicilor economice și sociale a viitoarelor guverne (din următorii 49 ani). Practic decizia respectivă nu doar influențează, dar și condiționează în fapt politicile Guvernului Republicii Moldova într-un domeniu strategic a cărui importanță crește continuu - aviația civilă pe o perioadă de 49 ani.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 96

Rolul (Guvernului)

(1) Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

(2) În exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament.

Articolul 97

Structura

Guvernul este alcătuit din Prim-ministru, prim-viceprim-ministru, viceprim-miniștri, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică.

Articolul 98

Învestitura

(1) După consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru.

(2) Candidatul pentru funcția de Prim-ministru va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

(4) În baza votului de încredere acordat de Parlament, Președintele Republicii Moldova numește Guvernul.

(5) Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova.

(6) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, Președintele Republicii Moldova revocă și numește, la propunerea Prim-ministrului, pe unii membri ai Guvernului.

Articolul 103

Încetarea mandatului

(2) Guvernul, în cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, al demisiei Prim-ministrului sau în condițiile alineatului (1), îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice, pînă la depunerea jurămîntului de către membrii noului Guvern.

2. Prevederile relevante ale Legii cu privire la Guvern sunt următoarele:

Articolul 7¹

Atribuțiile Guvernului în exercițiu (demisionar)

În cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, în cazul demisiei Primului-ministru sau în cazul alegerii unui nou Parlament, Guvernul în exercițiu (demisionar) îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice pînă la depunerea jurămîntului de către membrii noului Guvern.

Principalele atribuții ale Guvernului în exercițiu (demisionar):

- 1) asigură transpunerea în viață a legilor, indiferent de domeniul reglementat de acestea;
- 2) exercită funcția de conducere generală și control asupra activității organelor centrale de specialitate;
- 3) realizează programele de dezvoltare economică și socială a țării;
- 4) asigură securitatea statului și a cetățenilor lui, îndeplinind funcții de administrare a treburilor publice;
- 5) întreprinde orice activitate de conducere și gospodărire în chestiuni ce privesc întreaga societate.

În vederea realizării atribuțiilor stabilite de prezentul articol, Guvernul:

- 1) aprobă hotărîri și dispoziții în vederea executării legilor;
- 2) avizează inițiativele legislative;

[Art.71 pct.2) declarat neconstituțional prin HCC7 din 18.05.13, MO122-124/07.06.13 art.13; în vigoare 18.05.13]

3) elaborează și prezintă spre aprobare Parlamentului proiectul legii bugetului de stat, propune Parlamentului inițiative legislative pentru:

- a) realizarea obligațiilor ce rezultă din conținutul legilor și dispozițiilor finale ale acestora în limita stabilită de cadrul legislativ primar;
- b) asigurarea securității interne și externe a statului, menținerea stării de legalitate, a stabilității sociale, economice, financiare și politice și pentru evitarea efectelor fenomenelor naturale și ale factorilor imprevizibili care prezintă pericol public;

[Art.71 pct.3) sintagma "și prezintă spre aprobare Parlamentului" și ", propune Parlamentului inițiative legislative pentru:

a) realizarea obligațiilor ce rezultă din conținutul legilor și dispozițiilor finale ale acestora în limita stabilită de cadrul legislativ primar;

b) asigurarea securității interne și externe a statului, menținerea stării de legalitate, a stabilității sociale, economice, financiare și politice și pentru evitarea efectelor fenomenelor naturale și ale factorilor imprevizibili care prezintă pericol public;" declarate neconstituționale prin HCC7 din 18.05.13, MO122-124/07.06.13 art.13; în vigoare 18.05.13]

4) poate semna acorduri internaționale, atunci când semnarea acestora este necesară pentru executarea legilor adoptate de Parlamentul Republicii Moldova și/sau acestea sînt necesare pentru asigurarea securității interne și externe a statului, menținerea stării de legalitate, a stabilității sociale, economice, financiare, politice și pentru evitarea efectelor fenomenelor naturale și ale factorilor imprevizibili care prezintă pericol public;

5) emite acte cu caracter individual privind efectuarea remanierilor de cadre.

[Art.71 pct.5) declarat neconstituțional prin HCC7 din 18.05.13, MO122-124/07.06.13 art.13; în vigoare 18.05.13]

În perioada în care este demisionar, Guvernul este limitat numai în dreptul său de asigurare a realizării politicii externe și de inițiativă legislativă în domenii ce implică elaborarea și aprobarea unor noi programe de activitate.

[Art.71al.4) declarat neconstituțional prin HCC7 din 18.05.13, MO122-124/07.06.13 art.13; în vigoare 18.05.13]

[Art.71 introdus prin LP107 din 03.05.13, MO109/10.05.13 art.344]"

ÎN DREPT

În baza drepturilor garantate de Legea cu privire la Curtea Constituțională și de Codul jurisdicției constituționale, noi, deputații în parlament solicităm Curții să se expună asupra constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 321 din 30.05.2013.

În sprijinul poziției noastre, ținem să aducem următoarele argumente:

În primul rînd, Hotărîrea nr. 321 cu privire la aprobarea concesiunii activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesiunii acestora a fost adoptată de un Guvern în demisie, fiind limitat în competențele sale. Despre atribuțiile Guvernului demisionar urmează să ne expunem mai jos. Aici de asemenea merită a fi amintit Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 606 din 23 aprilie 2013 prin care dl Iurie Leancă a fost numit în funcția de Prim-ministru interimar (al Guvernului demisionat în exercițiu).

Deși în Monitorul Oficial al Republicii Moldova Hotărîrea este publicată ca fiind din data de 30 mai 2013, este simplu de observat că ultima ședință a cabinetului de miniștri în cadrul căreia această Hotărîre putea fi adoptată a avut loc la 29 mai 2013. Acest lucru este confirmat de ordinea de zi a ședinței Guvernului, publicată pe pagina sa oficială, în care bineînțeles se regăsește și subiectul concesiunii, precum și de evenimente ce au avut loc în zilele imediat următoare (acordarea votului de încredere de către Parlament și depunerea jurământului în fața Președintelui Republicii Moldova).

Prezența unei alte date de adoptare în textul Hotărîrii pare foarte puțin probabil a fi o greșeală tehnică. Logica jocului datelor ar fi în evitarea învinuirilor în ceea ce privește adoptarea unei hotărîri în lipsa competențelor depline. Or, deloc întâmplător, anume la 30 mai 2013 Parlamentul a acordat votul de încredere Cabinetului de miniștri condus de Iurie Leancă.

Însă, nici măcar data de 30 mai 2013 nu legitimează votul prin care s-a adoptat hotărîrea în cauză. În conformitate cu art. 98 alin. (5) din Constituția RM, Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova, lucru care s-a întâmplat abia la 31 mai 2013.

Articolul 98 **Învestitura**

(5) Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova.

În cele ce urmează, ne vom expune pe marginea atribuțiilor unui Guvern demisionar.

Art. 7 prim din Legea cu privire la Guvern stabilește că Guvernul în exercițiu (demisionar) îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice pînă la depunerea jurământului de către membrii noului Guvern. Fără a enumera din nou alineatele articolului 7 prim din legea amintită, este cert faptul că transmiterea în concesiune a unui obiect de importanță strategică națională nu se regăsește printre atribuțiile lăsate de legislator unui Guvern demisionar.

Întru susținerea acestei poziții, este extrem de importantă și relevantă Hotărîrea Curții Constituționale nr. 7 din 18 mai 2013 Pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la atribuțiile Guvernului demis și ale Prim-ministrului interimar.

Constatările Curții aplicabile și în situația examinată de prezenta sesizare sunt cele cuprinse în punctele 111 - 119 din Hotărîre. Acestea abordează subiectul din mai

multe puncte de vedere și stabilesc niște limite foarte clare ale competențelor unui Guvern demisionar.

Însă, punctul și argumentul care se potrivește cel mai exact problematicii concesiunii Î. S. „Aeroportul Internațional Chișinău” este p. 114:

„114. Guvernul care administrează treburile publice nu poate să-și asume inițiative politice importante a fortiori în privința unor chestiuni care au provocat dificultăți înainte de demisia sa sau au determinat în final această demisie. Sunt excluse, în special, deciziile care ar putea ulterior angaja durabil linia politică a viitorului Guvern. În această ordine de idei și în corespundere cu practica altor state în situații similare, spre exemplu, un Guvern demisionar poate pregăti proiectul bugetului anual, însă acesta nu ar trebui prezentat Parlamentului pentru adoptare decât de către un Guvern plenipotențiar, care va avea responsabilitatea de a-l executa. Acesta este unul din pilonii dreptului constituțional. Problema majoră constă în faptul că o prerogativă fundamentală a unui Guvern plenipotențiar este anume elaborarea bugetului.”

Deci, din constatările Curții rezultă că un Guvern aflat în demisie și exercitând doar funcțiile de administrare a treburilor publice nici într-un caz nu poate adopta vreo hotărâre care ar angaja durabil linia politică a viitorului cabinet de miniștri.

Guvernul demis prin votul de neîncredere a Parlamentului nu mai este unul care ar reprezenta interesele majorității populației. De aici, ar fi lipsit de logică ca un cabinet de miniștri care nu se mai bucura de încrederea legiuitorului, să poată să dețină astfel de atribuții și într-un final să decidă pe marginea unui subiect atât de important cum este soarta Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”. Or, următorul Guvern, investit deja, va fi obligat, posibil contrar voinței lui – respectiv a populației, să preia obligațiile asumate de către cabinetul precedent demisionar și să ducă o politică poate chiar contradictorie Programului său de guvernare. Situația este cu atât mai gravă, cu cât termenul pentru care a fost concesiunat Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” este de 49 de ani, iar consecințele unei asemenea decizii vor fi suportate nu numai de Guvernul imediat următor, dar și de multe generații de guvernanți pe tot parcursul acestui termen.

Cel mai evident efect pe termen lung asupra politicii viitoarelor Guverne îl au obligațiile de ordin financiar asumate în cadrul condițiilor de concesiune a Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”. Or este vorba de neîncasarea la bugetul de stat a unor sume uriașe de ordinul miliardelor de lei – fapt care influențează puternic politicile Guvernului investit după aprobarea acestei decizii dar și a tuturor guvernelor în viitorii 49 ani.

Raportul termenului concesiunii pe o jumătate de secol și a celor 22 de ani de independență a Republicii Moldova, denotă importanța acestei decizii pentru prezentul și viitorul țării. O astfel de asumare, considerăm că poate fi făcută exclusiv de către un

Guvern cu funcții depline, care se bucură de încrederea fermă a Parlamentului și a populației.

Impactul Hotărîrii nr. 321 urmează să fie unul politic, social și nu în ultimul rând economic.

Reieșind din toate cele sus-menționate, considerăm că Hotărîrea Guvernului nr. 321 din 30 mai 2013 cu privire la aprobarea concesiunii activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesiunii acestora încalcă prevederile art. 103 alin (2) din Constituția Republicii Moldova.

CERINȚELE AUTORILOR SESIZĂRII

1. Primirea și acceptarea spre examinare a sesizării.
2. Înalta Curte să se expună asupra constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 321 din 30 mai 2013.
3. În vederea evitării unor consecințe ireversibile ale hotărîrii în cauză, solicităm Curții să examineze sesizarea grupului de deputați în regim de urgență.

Cu deosebit respect

Hadîrcă Ion -

Saharneanu Valeriu -

Arhire Anatol -

Bodrug Oleg -

Cojocaru Vadim -

Guțu Ana -

Vacarciuc Vadim -

